

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№10
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 322 sahifa,
3-oktyabr, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Use of Innovative Pedagogical Technologies in the Development of Critical Thinking	16
<i>Gulnar Atakhanova Orinbaevna</i>	
Current Aspects of Designing and Implementing Extracurricular Educational Activities at the Primary General Education Level.....	20
<i>Amankosova Dinara Gabitovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachi shaxsiyati va kasbiy mahorati shakllanishining nazariy asoslari....	24
<i>Axmadaliyeva Moxlaroy To'xtapolatovna</i>	
Pedagogical Model and Stages of Teaching Subjects Through a Project-Based Approach	28
<i>Bannayev Qosimjon</i>	
Lotin tili va zamonaviy tibbiy terminologiya: tarixi, vazifasi va amaliy ahamiyati	31
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Motor alaliyaning nonutqiy simptomatikasi	34
<i>Isayeva Mushtariy Alisher qizi</i>	
Talabalar etnomadaniy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari	38
<i>Isomiddinov Asliddin Baxriddin o'g'li</i>	
Texnologiya darslarida o'quvchilarning texnik savodxonligini robototexnika elementlari asosida rivojlantirish.....	41
<i>Jabborova Umida</i>	
Fizika fanini mutaxassislik fanlari integratsiyasi asosida o'qitishda bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	45
<i>Xayrullayev Asliddin Isatullayevich</i>	
Talaba tomonidan mutaxassislik tilini o'zlashtirishda monologik nutqni o'rgatishning samarali usullari masalasi haqida.....	51
<i>Karimov N. M.</i>	
Zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashda kasbiy motiv va motivatsiyaning o'rni	54
<i>Melikova Einora Shuxratovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda pragmatik kompetensiyaning roli.....	58
<i>Mustafayeva Nilufar Ulashovna</i>	
O'quvchilarda iqtisodiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	62
<i>Nishonova Dilafuz</i>	
Computer-Based Formative Assessment: Advantages and Challenges in Teaching English to High School Students	66
<i>Obidjonova Shokhista Bakhtiyorovna</i>	
Metata'lim texnologiyalari asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlash tizimini takomillashtirish.....	70
<i>O'rolboyeva Durdona Sayfiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi darslarning an'anaviy darslarga nisbatan samaradorligini qiyosiy tahlil qilish.....	73
<i>Rasulev Bobirjan Atxamovich</i>	
Pedagogik faoliyatda pedagogning kasbiy taraqqiyoti motivatsiyasining psixologik xususiyatlari	78
<i>Rustamova Surayyo Shaxobiddinovna</i>	
Innovatsion kompetentlik tushunchasi va uning ilmiy-pedagogik asoslari.....	84
<i>Soliyev Eliyor Ravshan o'g'li</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar eshituv idrokini o'yinlar yordamida rivojlantirishning samarali usullari	88
<i>Xalilova Shahnoza</i>	
Zamonaviy ta'limda kommunikativ kompetensiyaning o'rni va ahamiyati.....	92
<i>Yaqubova Nigoraxon Ibrohimjon qizi</i>	
Soliq yuki – mamlakat soliq soliq tizimining asosiy mezonidir	97
<i>Suyunov Otabek Shuxrat o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va takomillashtirish yo'llari	101
<i>Ibodova Sarvinoz Sayfilloyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida hospital pedagogika fanini o'qitishning dolzarb masalalari va uning uslubiy ta'minoti	106
<i>Inogamova Dilfuza Rahmatullaevna</i>	

Chizma geometriya va kompyuter grafikasi: an'anaviy fan va zamonaviy texnologiyaning uyg'unlashuvi .	111
Raximov A. M., Tairova N. S., Sabirova D. U., Xasanova S. T., Tashpulatov R. X.	
Геймификация в обучении английскому языку на начальном этапе обучения	114
Курбанова Назира Низомиддиновна	
Talabalarda tanqidiy va evristik fikrlashni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	117
Adjiev Nayrullo Nazrulloevich	
Konstruktiv yondashuv asosida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish metodikasi.....	122
Amirullayeva Barno Abdulhaqovna	
Kimyo o'qitishda o'quvchilarning ijodiy faoliyatini shakllantirishning tajriba-sinov natijalari.....	126
Artiqov Maqsud Bahodirovich, Babanazarova Ayzada Omirbaevna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni bilingvist sifatida shakllantirishda til o'rganish ko'nikmalari va kompetentsiyalarining rivojlanishi	131
Axmadjonova Gulira'no Muxtorjon qizi	
Talabalarining ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishda kooperativ ta'limning metodik yondashuvlari.....	135
Botiraliyeva Gulobar Mahamadismoil qizi	
Talabalarni intellektual faoliyatga tayyorlashda ijtimoiy sherikchilikning pedagogik va metodik asoslari	139
Dilbarjonov Avazbek Ravshanbek o'g'li	
Teacher-Centered and Child-Centered Methods in Early Childhood Education: Insights From Finland and Uzbekistan	143
Djaparova Gulnoza	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Metodik mahorat kuni" va "Metodik mahorat soati"ni tashkil etish	150
Do'stov Davron Zulhaydarovich	
Theoretical, Methodological, and Practical Factors of Differentiated Education	155
Ergash Shonazarovich Khasanov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini rivojlantirishda kognitiv yondoshuv	160
Gulbahor Xamidova	
Mustaqil ta'lim – mustahkam bilim.....	164
Halima Shukurova Sunatullayevna	
Integrating Google Classroom and Project-Based Learning for Enhanced Synchronous and Asynchronous Education.....	168
Inomkhojaeva Shodiyakhon Abdukodirkhoja qizi	
O'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	174
Mamadaliyev Axadjon G'aniboyevich	
Hududiy rivojlanishda innovatsion yondashuvlarni strategik boshqaruvga integratsiya qilish yo'llari.....	177
Mo'minov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
O'rta yoshdagi ayollarda harakat faoliyatini rivojlantirishda milliy o'yinlarning pedagogik ahamiyati	184
Mustafoev Sherali	
Pedagogical and Psychological Foundations of Developing Higher-Order Thinking Skills in Students.....	188
Nasimova Zarina Isomiddin kizi	
Pedagogik ijodkorlikning kasbiy professionallikda namoyon bo'lish xususiyatlari.....	193
Numonova Dildor Umurzoqovna	
Ko'zi oqiz boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	196
Qarshiboyev Asliddin	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish masalalari.....	200
Qilichova Marxabo Xudayqulovna	
The Transformation of Existential Thought in British Literature: Iris Murdoch's Philosophical Humanism and the Reinterpretation of Freedom	204
Rahmonqulova Zarnigor Nasimjon qizi	
Sportchilarning elektron platformalardan foydalanishning metodik tahlili	209
Saydullayev Zafar Erkinovich	
Adabiy ta'limda estetik tarbiya	216
Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li	
O'qituvchi-trenerning ko'p qirrali kasbiy-pedagogik funksiyalari	220
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Uzluksiz kasbiy rivojlanishda art-pedagogikaning o'qituvchilar hissiy farovonligiga ta'siri	223
Suvanova Kamola Raimqul qizi	

Raqamlashtirish muhitida umumta'lim maktablarida ta'lim sifatini oshirish	226
<i>Xamidova Komila Maxmudovna</i>	
Oliy ta'limda kvest texnologiyasi yordamida fizika fanining murakkab tushunchalarini o'zlashtirish samaradorligini oshirish metodikasi.....	231
<i>Yo'ichiyev Shaxriyor Xusanovich, O'rinboyeva Kumushoy Sultonbek qizi</i>	
Совершенствование профессиональных компетенций будущих инженеров на основе интегративного подхода	235
<i>Умарова Гулчехра Абитовна</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning aqliy qobiliyatining psixologik xususiyatlari	238
<i>Alanazarova Sholpan Artikbaevna, Artiqbaeva Miyassar Jumanazarovna</i>	
Biologiya ta'limida innovatsion metodlarni joriy etishda ta'lim menejmentining roli	241
<i>Allayorova Maloxat Normaxmat qizi</i>	
Integrating Innovative Technologies for the Enhancement of Speech and Communication Skills Among Learners With Intellectual Disabilities in Uzbekistan: Pedagogical Approaches and Developmental Outcomes	244
<i>Donisheva Gulruy Akhrorkulovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilar o'qish savodxonligini rivojlantirishga metodik jihatdan tayyorlash	247
<i>Doniyarov Mavlonbek Arabovich</i>	
Kimyoviy birikmalarda bog'lar sonini hisoblashning yangi matematik usullari	252
<i>Ergashev Vahob Ergashevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	257
<i>G'aniyeva Maftuna Abduaziz qizi</i>	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida steam fanlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitishning metodik asoslari	261
<i>Jamolova Sitara Muzaffar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik tafakkurini rivojlantirishda didaktik o'yinlar va interaktiv metodlardan foydalanish samaradorligi	264
<i>Mamadiyrov Jamol</i>	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalar mustaqil faoliyatini rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar	268
<i>Mamayusupova Nafisa Abdulatifovna</i>	
Para yengil atletikachilarda nayza uloqtirish texnikasini takomillashtirish uslubiyati	271
<i>Qiyomova Shohsanam Yarash qizi</i>	
Difficulties in Enhancing Communicativeness of Pre-Service English Teachers	275
<i>Kurbonova Maftuna Fakhriddinovna, Mirzayeva Gulshan Azamatovna</i>	
Principles of Teaching Basic Foreign Language Skills (EFL)	278
<i>Samandarova Gulsara Ismatilloevna</i>	
O'quvchilarning innovatsion ta'lim muhitida tayanch kompetensiyalarini shakllantirishning dolzarbligi	282
<i>Toshpulatova Farida Radjabovna</i>	
Корпоративная культура педагогов и внутренняя стабильность ДОО	286
<i>Буранова Шохноза Абдуразаковна</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	290
<i>Шадиева Нигора Шариповна</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida oliy ta'lim sifatini oshirishda innovatsion yondashuvlar	295
<i>Baytileuova Gulnaz Quralbay qizi</i>	
Yangi avlod pedagoglarini tayyorlash: kompetensiyalar va qadriyatlarining roli	298
<i>Ro'ziboyeva Ma'mura Abdunabiyevna</i>	
Astronomiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvdan foydalanib o'qitishning ta'lim tizimidagi o'rni	301
<i>Barakayeva Sarvinoz To'liqunovna</i>	
Alohida e'tiborga muhtoj bolalar bilan ishlashda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash	305
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Namozova Sevinch Asqar qizi</i>	
Ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarbiyalashda pedagogik qadriyatlarining ustuvorligi	310
<i>Jumayeva Gulnara Tursunpulatovna</i>	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarini maqsadli boshqarishga tayyorlashning nazariy asoslari	314
<i>Mahmudova Zulfiya Xomitovna</i>	
Pedagogical Methodology Improve Students' Professional Mobility in Acquisition of Specialty	319
<i>Khidirova Muhabbat Murodillayevna</i>	

MUSTAQIL TA'LIM – MUSTAHKAM BILIM

Halima Shukurova Sunatullayevna

Qodiriy nomli JDPU

Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada talabalarning mustaqil ishi o'qituvchi topshirig'i va uning rahbarligida o'quv vazifalarini hal etadigan ta'limning faol usuli sifatida talqin etiladi. Mustaqil ish talabalarning yuqori darajadagi faollik, ijodkorlik va tashabbuskorlikka asoslangan faoliyat turi sifatida namoyon bo'lib, ularni mustaqil fikrlashga, tahlil qilishga va bilimlarni mustahkamlashga undaydi.

Kalit so'zlar: hamjihatlik, ijodiy hamkorlik, rag'batlantirish, emotsional boshqaruv, yo'naltirish, mustaqil tahlil, ta'lim jarayoni, ishlab chiqarish, zamonaviy bilim.

Abstract: This article interprets students' independent work as an active method of education that enables solving educational tasks under the guidance of a teacher. Independent work is defined as an activity based on students' high level of engagement, creativity, and initiative, which promotes independent thinking, analytical skills, and consolidation of knowledge.

Key words: solidarity, creative cooperation, motivation, emotional management, guidance, independent analysis, educational process, production, modern knowledge.

Аннотация: В статье рассматривается самостоятельная работа студентов как активный метод обучения, направленный на решение учебных задач под руководством преподавателя. Самостоятельная работа понимается как деятельность, основанная на высокой активности, творчестве и инициативности студентов, способствующая развитию их аналитического мышления и закреплению знаний.

Ключевые слова: солидарность, творческое сотрудничество, мотивация, управление эмоциями, руководство, самостоятельный анализ, образовательный процесс, производство, современные знания.

KIRISH

Mustaqil O'zbekistonning siyosiy, iqtisodiy, ma'naviy yo'nalishlarini rivojlantirishda va demokratik, insonparvar jamiyatini qurishda xalq ta'limi tizimini takomillashtirish, ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi ish faoliyatini yuqori darajaga ko'tarish muhim ahamiyat kasb etadi.

Chunki kelajagimizning taqdiri hozirgi kunda boshlang'ich ta'lim bosqichi maktablarda ilm olayotgan bolalarning tarbiyasiga bog'liqdir.

Haqiqatdan ham, o'sib kelayotgan yosh avlodning aql-idrokini oshirish, ma'rifat ziyosidan bahramand qilish, umumbashariy ruhda tarbiyalash biz pedagoglarning ustuvor vazifamizdir. Shu o'rinda shuni ta'kidlash joizki, keyingi yillarda oliy ta'lim sohasida fanlar bo'yicha mustaqil ishlarni tashkil etish o'qituvchi tomonidan berilgan topshiriqlarni bajarish va uning tekshirilib baholanishidan iborat bo'lib qolmoqda. Boshqacha aytganda, mustaqil ishlarni tashkil etish va o'tkazish talabalarning individual va ijodiy potensialini yuzaga chiqarishga to'liq imkon bermayapti. Ana shu muammoni hal etishda esa pedagogik fasilatatsiya imkoniyatlaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Talabalarni kelajakda mustaqil, mas'uliyatli, ijtimoiy jihatdan safarbarlikka moyil shaxs sifatida shakllantirish, ularni muvaffaqiyatli ijtimoiylashtirish va mehnat bozorida munosib o'rin topishga tayyorlash uchun ularda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish, o'z faoliyatlarini aniqlash va rivojlantirishga odatlantirish lozim. Pedagogik qo'llab-quvvatlash jarayoni asosan talabalarga yo'naltiriladi. Bunda talabalarning moddiy borliq, atrofdagilarga va o'z-o'ziga munosabatini o'rganish muhim o'rin egallaydi.

Mutaxassislar tayyorlash tizimini tubdan qayta qurishda, o'quv-tarbiya jarayonining ahamiyatini oshirishda talabalarning mustaqil ishlari muhim o'rin egallaydi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mustaqil ishlar deganda

shunday o'quv faoliyati tushuniladiki, unda bilimlar egallanishi bilan birga ijodiy bilimlar olishga turtki berilib, kasbiy ko'nikmalarni shakllantirish hamda mustaqil ishlashga oid faoliyat rivojlantiriladi.

Mustaqil ish – o'qituvchining topshirig'i va uning rahbarligida o'quv vazifasini hal etadigan ta'limning faol metodi bo'lib, unda qo'yilgan vazifa bilan bog'liqlikda talabalarning aniq faoliyati tashkil etiladi va amalga oshiriladi. Talabalarning mustaqil ishlari ularning yuqori darajadagi faollik, ijodiylik, mustaqil tahlil va tashabbuskorlikka asoslangan faoliyatidir. Mustaqil ish – bilim olishning ijodiy shakllaridan biri bo'lib, bunda talabalarga u yoki bu vazifalarni, maqsadlarni ongli ravishda qo'yib, o'z faoliyatlarini rivojlantirishga asos yaratiladi hamda o'z-o'zini baholash imkoniyati shakllanadi.

Mustaqil ish bir qancha o'ziga xos xususiyatlarga ega:

- Ta'limning faol (aktiv) metodi sifatida mustaqil ishning o'ziga xosligi – uni asosan talaba o'qituvchining yordamisiz bajaradigan harakati tashkil etadi. U mazkur harakatlarni bajarish usullarini o'zi tanlaydi, ko'plab amallarni takomillashtiradi va qo'yilgan maqsad bilan bog'liqlikda ularni nazorat qiladi.
- Mustaqil ishlarning ikkinchi o'ziga xosligi – talaba faoliyatining o'z-o'zini boshqaradigan shakli hisoblanadi va o'z-o'zini nazorat qilishda aks etadi.
- Uchinchi o'ziga xoslik – o'z-o'zini nazorat qilish bilan mustahkam bog'liq bo'lgan, o'z-o'zini tekshirish va boshqarishda muhim rol o'ynaydigan baholovchi faoliyatdir.
- To'rtinchisi – mustaqil ish har doim qandaydir natija bilan tugallanadi. Bu mashq bajarish, vazifalarni hal etish, insho yozish, jadval to'ldirish, grafiklar asosida ishlash, testlar tuzish, savollar ustida ishlash kabi shakllarda namoyon bo'ladi.

Har bir fan o'qituvchisi mustaqil ish topshirig'ida quyidagi talablarni qo'yishi muhim:

- berilgan mustaqil ish topshirig'ining fanning mohiyatiga xosligi;
- mustaqil ishda talabani izlanishga undovchi topshiriq bo'lishi;
- mustaqil ishda ishning belgilangan vaqtda hal qilinishi va sifatiga e'tibor berilishi;
- mustaqil ishning mazmuni, yozilish shakli, ko'rinishi va eng asosiysi talab darajasida bo'lishi;
- mustaqil ishning mazmun-mohiyatida o'z sohasiga taalluqli yangiliklarning aks ettirilishi maqsadga muvofiqdir.

Mustaqil ishlarni tashkil etishda talabalarning fan doirasidagi bilimlarini kengaytirishga e'tibor qaratilishi lozim. Ayniqsa, talabalarga beriladigan topshiriqlar zamon talabiga mos va talabani ko'proq izlantiruvchi bo'lishi yaxshi samara beradi:

- agar mustaqil ish topshirig'ida berilgan topshiriq talabaning kasbiy faoliyatiga mos kelsa;
- topshiriqlar talabaning o'quv-tarbiya ishlarini tashkil etishga muvofiq bo'lsa;
- yangi bilimlarni o'zlashtirishlariga mustahkam malakalar hosil qilsa;
- topshiriqlarni berishda axborot texnologiyalaridan keng foydalanilsa;
- mustaqil ish natijasi dars davomida foydalanilsa, talabalarning bilimlar manbai bo'lishini ta'minlash zarur hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mustaqil ta'limning samarali tashkil etilishi talabaning shaxsiy faolligi, ijodiy qobiliyatlari va tashabbuskorligini yuzaga chiqarishda muhim omil sifatida qaraladi. Babayeva M. X. o'z tadqiqotlarida mustaqil ta'lim texnologiyasi kasbiy yo'nalishga moslashtirilganda talabalarda nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy ko'nikmalar ham shakllanishini ta'kidlaydi. Azizxo'jayeva N. tomonidan ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyalar talabalarda mustaqil o'quv topshiriqlarini bajarish, tahlil qilish va baholash jarayonida samaradorlikni oshiruvchi usullar sifatida ko'rsatib o'tilgan.

Mavlonova R. umumiy pedagogika bo'yicha olib borgan izlanishlarida mustaqil ishlarni o'quv jarayoniga qo'shish ta'lim samaradorligini oshirishini asoslab beradi. Aliqulova M. M. innovatsion pedagogika doirasida mustaqil ta'limning ijodkorlikni rivojlantirishdagi o'rni haqida fikr bildiradi. Muslimov N. va hamkorlari esa pedagogik kompetentlik va kreativlikni rivojlantirishda mustaqil ishlarning o'quv-metodik asoslarini yoritib, uni ta'lim jarayonining ajralmas qismi sifatida ko'rsatadilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mustaqil ishlarni tashkil etish metodlari:

1. Yangi bilimlarni berish metodlari – talabalarga topshiriqlarni berishda, albatta, zamonaviy bilimlarni boyitishga doirligiga e'tibor qaratish.
2. Ta'limiy topshiriqlar – topshiriqlarning har xil turlaridan foydalanish, reproduktiv va produktiv topshiriqlarni qo'llash, ularni bevosita ijodiy fikrlashga, maqsadlar qo'yishga, rejalashtirishga, umumlashtirishga, shuningdek, nazorat qilish va baholash kabi jarayonlarni rivojlantirishga qaratilishi lozim. Bu esa talabalarning ijodiy fikrlashini shakllantirishga sabab bo'ladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Produktiv topshiriqlarni topshirish, taqqoslash, tahlil qilish, nazorat qilish va baholash fikrlash jarayonining asosiy shartlaridan biri bo'lib, talabalarning ijodiy fikrlashining rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Fanga oid mashqlar – talabalarga har bir fandan mashqlar topshirig'ini berish ularning nazariy bilimlarini mustahkamlash bilan bir qatorda amaliyotga bog'lashni talab etadi. Mashqlarni topshirishda nazariy bilimlarni samaraliroq qo'llash usuli mazkur material asosida amaliy topshiriqlar berishdan iboratdir. Mashqlarni topshirishda har bir talabaning bajargan ishini keyingi amaliy ishni bajarish bilan ketma-ketligiga e'tibor berish zarur. Mashq – talabalarda malakalarni shakllantirish faoliyatining asosiy turi sifatida, uning saviyasi muhim hisoblanadi.

Mustaqil ishlarga muammoli yondashuvning xususiyatlari quyidagicha:

1. Topshiriqlarni muammoli tarzda berish;
2. Topshiriqlarni talabalarni izlanishga doir ishlab chiqish;
3. Topshiriqlarning tanqidiy va mantiqiy fikrlashga oid bo'lishini ta'minlash.

Talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishda muammoli yondashuv orqali ularning ilgari tasavvurlari qayta shakllanadi, yangi tasavvurlar hosil bo'ladi, odatdagi tushunchalar ilmiy tushunchalar bilan yanada boyitiladi. Talabalarni mustaqil fikrlashga undashning ana shu tarzidagi barcha usullaridan foydalanish mustaqil ishlarning samaradorligini oshiradi.

Yangi bilimlar berish:

- Birinchi bosqich – mustaqil ish topshirig'ida yangiliklar muvaffaqiyatiga yordam beruvchi yoki vaqtinchalik to'siqlik qiluvchi omillarni o'rganish va turli xil yangiliklar bo'yicha empirik ma'lumotlarga ega bo'lish;
- Ikkinchi bosqich – yangilik kiritish jarayonining bir soha muhitidan ikkinchi soha muhitiga o'tish mexanizmini hisobga olish;
- Uchinchi bosqich – talabalarning turli xil innovatsion vaziyatlarni tahlil qilish va baholash metodlari asosida yangiliklarni joriy etish bo'yicha tavsiyanoma ishlab chiqish.

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida o'quv va ishlab chiqarish ta'limi jarayonidagi faollikni shakllantirish pedagogika oliy ta'lim muassasalarining kasb ta'limi yo'nalishida talabalarga zarur pedagogik shart-sharoitlarni yaratishda mustaqil ta'limni tashkil etish orqali ularning bilimni ijodiy boyitishga xizmat qiladi.

Tanlangan mustaqil ishlarni nazariy jihatdan o'rganish talabalar faoliyatiga quyidagicha imkoniyat yaratadi:

- ta'lim jarayonida ixtisoslik sohasi bo'yicha chuqur bilim, pedagogik mahorat hamda muayyan ish tajribasiga ega bo'lish;
- ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasida integratsiyani hosil qilish;
- mutaxassislik bilimlarini o'zlashtirishda ta'lim hamda ishlab chiqarish o'rtasida uzviy bog'liqlikni ta'minlash;
- ta'lim jarayonida zamonaviy bilimlarni o'zlashtirish imkoniyatini kengaytirish.

Shuningdek, mustaqil ta'lim bo'lajak mutaxassislarning nazariy va amaliy bilimlarini puxta o'zlashtirishlari yo'lida ularni izchil izlantiradi.

Mustaqil ish tizimida talabalar bilan o'qituvchi hamjihatligining belgilari quyidagilardan iborat:

- o'qituvchi va talabalar nuqtayi nazaridan ziddiyat yo'q, ular hamjihatlik va ijodiy hamkorlikda ishlaydilar;
- talabalar faoliyatini tahlil qilish, takrorlash hamda mustaqil ishni tashkil etish bilan cheklanib qolmaydi, balki taklif etilgan vazifalar bo'yicha ijodiy mulohazalar yuritiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, talabalar mustaqil ishni tashkil etishda talaba shaxsiga yo'naltiruvchi ta'lim tamo-yiliga tayanishi zamonaviy ta'lim tizimida eng maqbul yo'l hisoblanadi.

O'quv jarayoni ana shunday tarzda tashkil etilganda talabaning mustaqil ishini samarali amalga oshirish uchun shart-sharoit yaratiladi va bu jarayonda o'qituvchi ham ishtirok etadi.

Mustaqil ishni tashkil etishda shaxsga yo'naltirilgan yondashuv talabani shaxsiy ahamiyatga molik dara-jaga ko'taradiki, bu hol o'z navbatida mustaqil ishning har qanday turida faollik va ijodkorlikning kuchayishiga imkon yaratadi. Natijada mustaqil ish tizimi tashkiliy jihatdan murakkab yaxlitlik, ya'ni qismlarning o'zaro ta'siri ularning o'zidan ko'ra muhimroq bo'lgan yaxlitlik sifatida namoyon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Babayeva M. X. Mustaqil ta'lim olish texnologiyasi va kasbiy yo'nalganlik. "Kasb-hunar ta'limi", Toshkent, 2020-yil.
2. Azizxo'jayeva N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. "Fan va texnologiya" nashriyoti, 2018-yil.
3. Mavlonova R. Umumiy pedagogika. Darslik. Toshkent: "Nodirabegim" nashriyoti, 2018-yil.
4. Aliqulova M. M. Innovatsion pedagogika. Uslubiy qo'llanma. Toshkent, 2012-yil, Iqtisodiyot universiteti – TDIU nashri-yoti.
5. Muslimov N., Usmonboyeva M., Sayfurov D., To'rayev A. Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. O'quv-metodik qo'llanma. Toshkent, 2015-yil, "Sano-standart" MCHJ bosmaxonasi.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.